

Privatpersoner i delingsøkonomien og etterlevelse av skatteplikt – En risikoevaluering av privatpersoners etterlevelse

av Emilie Nøkleby Finnevolden og Ellen Brevik Wangsness, Master i finansiell økonomi ved Norges Handelshøyskole, høsten 2016

Etter at den digitale delingstrenden startet for fullt i 2008, har privatpersoner i større grad tjent penger på å dele egne eiendeler eller utføre småjobber. I media diskuteres det ofte om slik aktivitet er en kilde til skatteunndragelse. Vi argumenterer for at denne gruppen skattytere utgjør en moderat risiko for Skatteetaten. Det er risiko for lav etterlevelse, men våre beregninger av skattepliktig inntekt gjennom delingsplattformen Airbnb viser at det potensielle skatteprovenyet som kan gå tapt er beskjedent.

Diskusjoner om delingsøkonomien har tidligere vært preget av mangel på kunnskap om hvor mye skatt som genereres, og om privatpersoner etterlever sin skatteplikt. Det argumenteres ofte for at delingsøkonomi er en stor kilde til skatteunndragelse ettersom den enkelte selv er ansvarlig for å rapportere skattepliktig inntekt og Skatteetaten i liten grad har mulighet til å kontrollere om slike inntekter blir rapportert inn.

I våre analyser vurderer vi hvor mye proveny som kan gå tapt dersom privatpersoner i delingsøkonomien ikke betaler sin pliktige skatt. Vi avdekker at lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien har relativt liten konsekvens for skatteproveny. Vårt funn tar utgangspunkt i skatt generert av privatpersoner som leier ut rom og boliger på Airbnb, en av de største delingsplattformene i Norge. Vi estimerer at privatpersoner på Airbnb har skattepliktige inntekter i løpet av et år som vil generere et proveny i overkant av 30 millioner kroner dersom skatten blir betalt. Det utgjør et svært lite beløp sammenlignet med andre kilder til skatteproveny. Eksempelvis utgjør det bare to prosent av det samlede skatteprovenyet fra privat boligutleie i Norge.

Anslaget bygger på flere forutsetninger, men vår konklusjon om at privatpersoners Airbnb-inntekter betyr relativt lite i sammenheng med annen innsamlet skatt, er robust selv om det foretas endringer i disse forutsetningene. Skattepliktig inntekt opptjent på andre delingsplattformer vil medføre at skatteproveny fra hele delingsøkonomien vil være noe større enn 30 millioner kroner, men vi forventer ikke at beløpet vil være i en helt annen størrelsesorden. Skatt fra privatpersoners opptjente delingsinntekter er lavere enn mange tror både fordi at total inntekt opptjent via delingsøkonomien er relativt lav og fordi det er mange gunstige skattefritak som gjør seg gjeldende ved opptjening av slik inntekt.

Sannsynlighet for lav etterlevelse blant privatpersoner som tjener inntekt i delingsøkonomien kan ikke måles direkte. Gjennom en landsdekkende spørreundersøkelse finner vi at viljen til å etterleve skattereglene er svært høy i Norge, men at det er noe større aksept for å unndra små inntekter, noe som er typisk for delingsøkonomien. Andre elementer som driver lav etterlevelse er at det er lav sannsynlighet for å bli oppdaget for underrapportering, at Skatteetaten har begrensede kontrollmuligheter og at det er en sosial norm i delingsøkonomien om å ikke betale pliktig skatt. Vi finner også indikasjoner på at noen privatpersoner i delingsøkonomien som

ønsker å etterleve, ikke etterlever på grunn av utydelig kommunikasjon av relevante skatteregler.

Basert på vårt anslag for potensielt proveny og vår etterlevelsesanalyse konkluderer vi med at privatpersoner i delingsøkonomien utgjør en moderat risikogruppe for Skatteetaten. Andre risikogrupper bør prioriteres foran denne, men Skatteetaten bør håndtere risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien før den blir mer betydelig slik at tap av skatteproveny og negative ringvirkninger unngås.

Vi finner at de mest hensiktsmessige strategiene som Skatteetaten bør følge for å øke etterlevelse er å forenkle prosessene for innrapportering av skattepliktig delingsinntekt, å assistere privatpersoner i å forstå sin skatteplikt, samt å avskrekke underrapportering av delingsinntekt ved bruk av kontroller. Mulige tiltak er automatisk rapportering av inntekter gjennom delingsplattformenes applikasjoner, forbedring av informasjon på Skatteetatens nettsider, tilpasning av innrapportering av delingsinntekter og automatisk varsling av når delingsinntekt er skattepliktig. I tillegg vil kontroller av privatpersoner i delingsøkonomien sine selvangivelser, sporing av skattepliktige privatpersoner og bruk av media kunne avskrekke privatpersoner fra underrapportering av skattepliktig delingsinntekt.

Etterhvert som delingsøkonomien vokser, kan det forventes at risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien blir mer betydelig. I tiden fremover anbefaler vi derfor Skatteetaten å tilpasse seg utviklingen av delingsøkonomien. Skatteetaten må legge til rette for skattyteres behov slik at potensialet delingsøkonomien medbringer kan utnyttes samtidig som at privatpersoner i delingsøkonomien reguleres på en rettferdig måte.

Nærmere om provenyberegningen

- Oppgaven baserer seg på data fra sporingsselskapet Airdna som viser at samlet Airbnb-inntekt i Oslo, Bergen og Tromsø i perioden august 2015 til juli 2016 var 253 millioner.
- Basert på de enkelte utleierens aktivitetsnivå anslås det at 19 millioner skal skattlegges som næringsinntekt. Dette trekkes fra.
- Med utgangspunkt i skattereglene og kjennetegn ved det enkelte utleieobjekt beregnes det at 66 millioner vil være skattefrie inntekter. Eksempelvis er utleie av et enkeltrom skattefritt og utleie av hel bolig er skattefritt inntil 20.000 per år. Dette trekkes fra.
- Basert på inntektstallene fra Oslo, Bergen og Tromsø og antall utleiere utenfor disse byene beregnes det at skattepliktig inntekt fra privat Airbnb-utleie på landsbasis var 233 millioner.
- Enkelte kostnader knyttet til utleievirksomheten vil være fradragsberettiget. Basert på gjennomsnittlig fradragsprosent for annen boligutleie anslås det at skattepliktig inntekt etter fradrag var 123 millioner kroner.
- Ved å bruke skattesatsene for alminnelig inntekt i 2015 og 2016 beregnes det at private Airbnb-verter skal betale til sammen 32 millioner i skatt av sine utleieinntekter
- Provenyanslaget bygger på spesifikke forutsetninger, men oppgavens hovedkonklusjon om at Airbnb-inntekter betyr relativt lite for samlet skatteinngang er robust overfor endringer i forutsetningene.